

I følge liste

Deres ref

Vår ref
18/4189

Dato
20.09.2019

Svar på henvendelser om eiendomsskatt etter Statnett II-dommen

Vi viser til vedlagte brev av 31. oktober 2018 fra advokatfirmaet Selmer, 3. desember 2018 fra advokatfirmaet Lund & Co, 19. desember 2018 fra Energi Norge vedlagt et notat av 17. desember 2018 fra advokatfirmaet Thommessen, 10. januar 2019 fra LVK, e-post 4. mars fra KS, brev av 9. april 2019 fra Statnett og brev av 26. juni 2019 fra Energi Norge vedlagt et notat av 21. juni 2019 fra advokatfirmaet Thommessen. Finansdepartementet mener det er hensiktsmessig å svare på henvendelsene samlet.

I brevet 31. oktober 2018 fra advokatfirmaet Selmer anmodes det om departementets uttalelse om virkeområdet for kommunenes rettingsadgang etter eiendomsskatteleva § 17. Henvendelsen gjelder spørsmålet om retting er begrenset til retting av feil i vedtak om utskriving av eiendomsskatt (eiendomsskattevedtak) eller om bestemmelsen også gir kommunen adgang til å foreta en fornyet vurdering av de skjønnsmessige sidene ved taksten.

I brevet av 19. desember 2018 anmoder Energi Norge (også på vegne av Statnett) Finansdepartementet om en tolkningsuttalelse som avklarer om begrensede grunnrettigheter er eiendomsskatteobjekter. Forutsatt at begrensede grunnrettigheter ikke er eiendomsskatteobjekter, ønsker Energi Norge en avklaring av om netteiere skal betale eiendomsskatt av grunnen hvis de ikke har så omfattende og varige rettigheter i grunnen at de skal anses som eiere av grunnen for eiendomsskatteformål.

Advokatfirmaet Lund & Co, LVK og KS har på eget initiativ kommentert henvendelsene og kommet med egne innspill.

Bakgrunnen for henvendelsene er Høyesteretts avgjørelse 26. juni 2017 om taksering av nettanlegg (HR-2017-1258-A – Statnett II). Høyesterett kom til at kommunenes takstvedtak måtte settes til side som ugyldige.

I domspremissene gir førstvoterende blant annet følgende anvisninger om avskrivningsmåten: *«Utgangspunktet ved valg av avskrivningskurve må, som jeg har nevnt, tas i anleggets forventede levetid. Jeg har kommet til at denne skal settes til 70 år i samsvar med planlagt levetid, men at den eventuelt kan avvike ut fra konkrete og sannsynliggjorte forhold. [...] Hvilken avskrivningskurve som skal benyttes ved avskrivning av kraftnettet, er ikke lovfestet, men gode grunner taler for at disse avskrives lineært. [...] Når jeg er kommet til at en progressiv modell ikke kan anbefales, er jeg enig med professor Kvaal i at bruk av lineære avskrivninger over objektets levetid er et «forenklande kompromiss». Lagmannsrettens anvisning på bruk av lineære avskrivninger må da bli stående. Partene har ulike syn på om kostnadene ved erverv av rettigheter til grunn er avskrivbare. Det er for meg ikke nødvendig å gå nærmere inn på dette slik saken er lagt an.»*

Statnett II-dommen opprettholdt lagmannsrettens domsslutning. Lagmannsrettens domsslutning gikk ut på at kommunene ved en ny taksering av linjenettet skal gjøre fradrag for slit og elde basert på lineære avskrivninger over anleggets antatte levetid. Avgjørelsen har ført til at mange kommuner arbeider med å endre eiendomsskattetakstene.

Finansdepartementet tar ikke stilling til enkeltsaker om eiendomsskatt, men kan uttale seg om hva departementet mener er gjeldende rett. Finansdepartementet mener at partene i en rettstvist selv er nærmest til å tolke domsslutningen som avgjør rettstvisten.

Henvendelsene hit viser at det er uenigheter og uklarheter mellom nettselskapene og kommunene både om faktum og rettsspørsmål. Finansdepartementet tar ikke stilling til de konkrete sakene, men kan si følgende om regelverket:

Utskrivningsalternativet «verk og bruk» er tatt ut av eieendomsskattelova med virkning fra 2019. Eieendomsskattelova § 4 har fått særskilte regler for kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum. Videre følger det av eieendomsskattelova § 8 A-2 at kraftnett mv. skal verdsettes til teknisk verdi, eller avkastningsverdi når det gir best uttrykk for verdien. Lovendringene var ment å være uten betydning for eiendomsbeskatningen av kraftnett, jf. Innst. 4 L (2017-2018).

I brev av 15. juli 1987 la Finansdepartementet til grunn at grunnverdien skal regnes med i verk og bruk utenfor bystrøk, så lenge det er tale om grunn som er en integrert del av verket eller bruket, selv om dette står på leid grunn. I Rt. 2002 s. 1411 (Firda Sjøfarmer-dommen) la Høyesterett til grunn at den nødvendige grunnen til et

landanlegg gikk inn i verdien av et verk eller bruk. Finansdepartementet legger derfor til grunn at verdien av nødvendig grunn fortsatt inngår i eiendomsskatteobjektet «kraftnett», jf. eieendomsskattelova § 4.

Utgangspunktet etter eieendomsskattelova er at det er den faste eiendommen som er skatteobjektet. Loven har som system at eiendomsskatt pålegges eiendommenes bruttoverdi, uten hensyn til hvordan rettighetsforholdene er ordnet. Rettigheter i fast eiendom er som hovedregel ikke undergitt eiendomsskatt, og tilsvarende gis det ved verdsettelsen av fast eiendom heller ikke noe fradrag for slike heftelser. Spørsmålet ved sammensatte rettighetsforhold blir hvem som skal anses som debitor for eiendomsskattekravet.

I Firda Sjøfarmer-dommen kom Høyesterett til at festeren ikke skulle betale eiendomsskatt for det nødvendige grunnarealet til landanlegget, selv om det ble lagt til grunn at nødvendig grunnareal var en del av anlegget. Høyesterett viste til det generelle prinsippet om at bortfester er eiendomsskattepliktig for tomten og fester er eiendomsskattepliktig for resten. Høyesterett begrunnet standpunktet med at den generelle regelen bør gjelde selv om det er anlegget som utløser skatten på tomten. I den konkrete saken hadde festetomten en festetid på 10 år, med rett til fornyelse en gang. Finansdepartementet har blant annet i en fortolkningsuttalelse fra 1992 og i brev av 15. august 2008 lagt til grunn at det gjelder et unntak fra det generelle prinsippet for festeavtaler med lengre varighet enn 99 år, eller når festeren har ensidig rett til å forlenge avtalen uten tidsbegrensning. På denne bakgrunn legger Finansdepartementet til grunn at det må vurderes konkret hvem som er debitor for eiendomsskatt på nødvendig grunn til kraftnett.

Eieendomsskattelova § 17 første ledd slår fast hovedprinsippet om at kommunen kan rette feil ved eiendomsskattevedtak generelt. For retting av vedtak bakover i tid, gjelder tidsfristene i § 17 tredje ledd. Andre ledd andre punktum gjør det klart at feil ved takstvedtaket kan rettes for senere år uten tidsfrist.

Bestemmelsens ordlyd har ingen begrensning i hvilke feil som kan rettes. Både etter eieendomsskattelova § 17 første og andre ledd er det et vilkår for retting at det foreligger henholdsvis «feil skatt» eller «taksten er feil». I forarbeidene til bestemmelsen går det klart frem at kommunens rettingsadgang er utvidet etter 2013. I proposisjonens punkt 3.5.10.2 heter det at «(d)øme på feil kan vere feil faktagrunnlag ved takseringa, feil rettsbruk, feil skattøyre som følgje av ulovleg auke eller tastefeil, manglande utskriving mv.» Forarbeidene gjør det klart at dette bare er eksempler på ulike typer feil som gir grunnlag for retting. Listen er ikke ment å være uttømmende.

Finansdepartementet legger til grunn at også skjønnsmessige vurderinger kan rettes i medhold av eieendomsskattelova § 17 første og andre ledd. Vilkåret for retting er at det foreligger en «feil». I forvaltningsretten er det lagt til grunn at svakheter ved usikre prognoser bedømmes annerledes enn faktafeil, og at slike prognoser bare er feil

dersom de var uforsvarlige ut fra det forvaltningen visste eller burde ha skaffet seg kunnskap om da avgjørelsen ble truffet. Finansdepartementet går ikke nærmere inn på når et slikt faglig skjønn er feil.

I tillegg til retting/omgjøring uten klage etter eignedomsskattelova § 17, kan en eiendomsskattetakst bli endret med hjemmel i reglene om omtaksering, etter klage eller ved dom.

Domstolen kan med hjemmel i eignedomsskattelova § 23, jf. skatteforvaltningsloven § 15-6, angi hvordan en ny takst skal fastsettes. Angir domstolen i domsslutningen hvordan en ny fastsetting skal utføres, må partene legge dette til grunn.

Med hilsen

Bjørn Berre e.f.
avdelingsdirektør

Ingvild Brandal Gaasemyr
lovrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg (9)

Adresseliste

Energi Norge	Postboks 7184 Majorstuen	0307	OSLO
KS v/Hakon Huus-Hansen			
Landssamanslutninga av vasskraftkommunar	Pb 1148 Sentrum	0104	Oslo
Lund & Co v/Caroline Lund Selmer			
Statnett	Postboks 5192 Majourstuen	0302	OSLO